

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціально-психологічний тренінг відновлення життєстійкості»

Професійний обов'язковий компонент
за освітньо-професійною програмою «Психологічна і соціальна реабілітація»
підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053
«Психологія», у галузі знань 23 «Соціальна робота» за спеціальністю 231
«Соціальна робота»

Рекомендовано кафедрою психології
діяльності в особливих умовах на 2024- 2024
навчальний рік.

Протокол від 23 серпня 2024 р. № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Методологія соціально-психологічного тренінгу»

2024 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація (опис) навчальної дисципліни

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Соціально-психологічний тренінг відновлення життєстійкості» (професійний обов'язковий компонент ОК 12 освітньо-професійної програми «Психологічна і соціальна реабілітація») спрямовані на формування уявлень про систему вищої школи, професійну адаптацію до соціально-психологічної діяльності в процесі включення до професійної спільноти. Отримані знання допомагають розвинути соціальні та практичні вміння, що забезпечують кваліфіковане виконання своїх професійних обов'язків, соціально-психологічну та особистісну готовність до виконання професійних обов'язків в соціально-психологічній діяльності.

Даний освітній компонент передбачає теоретичне і практичне оволодіння здобувачами вищої освіти системою знань про соціальні та психологічні основи консультування діяльності та навичок, управління аудиторією в процесі викладання матеріалу, а також управління груповою динамікою в професійній спільноті.

Навчальна дисципліна передбачає розширення соціальних та психологічних знань у сфері консультативної діяльності, що сприятиме формуванню належної професійної компетентності в професійній діяльності.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Гонтаренко Людмила Олександрівна, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін соціально-психологічного факультету, кандидат психологічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнко, 8.
E-mail	Hontarenko_luidmila@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	- соціальна робота; - соціальна психологія; - психологія професійної діяльності; - історія становлення соціальної роботи.
Професійні здібності	- професійні знання і значний досвід роботи в студентських аудиторіях в процесі вивчення гуманітарних дисциплін;
Наукова діяльність за освітнім компонентом	1. The Modern Approach to Rapport Building with Children Affected by Crisis Events. Yanina Ovsianikova, Svitlana Liebidieva, Diana Pokhilko, Nataliia Onishchenko, Lydmila Gontarenko, Yurii Shyrobokov. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience ISSN: 2068-0473 e-ISSN: 2067-3957 Covered in: Web of Science (WOS); PubMed.gov; IndexCopernicus; The Linguist List; Google Academic; Ulrichs; getCITED; Genamics JournalSeek; J-Gate; SHERPA/RoMEO; Dayang Journal System; Public Knowledge Project; BIUM; NewJour; ArticleReach Direct; Link+; CSB; CiteSeerX; Socolar; KVK; WorldCat; CrossRef; Ideas RePeC; Econpapers; Socionet. 2021, Volume 12, Issue 4, pages: 532-542. Web of Science Core

Collection

1. **L. Gontarenko**; A. Kuchak; L. Martyniuk; M. Tsilyna; N. Boichuk Analysis of Trends in the Development of Informational Educational Resources in Modern Conditions. Journal of Higher Education Theory and Practice, [S. l.], v. 22, n. 16, 2022. DOI: 10.33423/jhetp.v22i16.5608. Disponível em: <https://articlegateway.com/index.php/JHETP/article/view/5608>. **Scopus**
2. Maksym Iasechko, Mykhailo Kharlamov, Hanna Skrypchuk, Kateryna Fadyeyeva, **Liudmila Gontarenko**, Oksana Sviatnaia A inteligencia artificial como tecnologia do future no estagio do future no estagio atual de desen. laplage em revista// v/ 7 n. Extra-D(2021): July/Aug. Universidade e ciencia: dialogos possiveis/ artigos. p. 391-397. (у співавторстві) (наукометрична база [Web of Science Core Collection](#))
3. D Pokhilko, Y Ovsiannikova, S Liebidieva, N Onishchenko, **L. Gontarenko**. The modern approach to rapport building with children affected by crisis events. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience ISSN: 2068-0473 | e-ISSN: 2067-3957 Covered in: Web of Science (WOS); PubMed.gov; IndexCopernicus; The Linguist List; Google Academic; Ulrichs; getCITED; Genamics JournalSeek; J-Gate; SHERPA/RoMEO; Dayang Journal System; Public Knowledge Project; BIUM; NewJour; ArticleReach Direct; Link+; CSB; CiteSeerX; Socolar; KVK; WorldCat; CrossRef; Ideas RePeC; Econpapers; Socionet. 2021, Volume 12, Issue 4, pages: 532-542. [Web of Science Core Collection](#)
4. M. Iasechko, M. Kharlamov, H. Skrypchuk, **L. Gontarenko**, K. Fadyeyeva. Artificial intelligence as a technology of the future at the present stage of development of society. A inteligencia artificial como tecnologia do future no estagio do future no estagio atual de desen. Laplage em revista. v/ 7 n. Extra-D(2021): July/Aug. Universidade e ciencia: dialogos possiveis/ artigos. p. 391-397. LAPLAGE EM REVISTA 2021-07-21 Стаття в научному журналі DOI: [10.24115/s2446-622020217extra-d1119p.391-397](https://doi.org/10.24115/s2446-622020217extra-d1119p.391-397). (у співавторстві) [Web of Science Core Collection](#)
5. Гонтаренко, Л. О., Демченко, О. М., & Хміль, Н. А. (2023). Технології дистанційного навчання в контексті діджиталізації освітнього процесу: вибір інструментів, контроль якості. *Академічні візії*, (20). <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/400>
6. Юрченко Л.І., Гонтаренко Л.О. Волонтерство як елемент соціальної відповідальності людини і суспільства. Всеукраїнській науковій конференції 5 травня 2023 р. «Проблеми формування громадянського суспільства в Україні: доба нестійкої інституційності» Дніпропетровського національного університету внутрішніх справ, кафедра гуманітарних дисциплін та психології поліцейської діяльності м. Дніпро.
7. Гарашко О.Г., Гонтаренко Л.О. Стрес та стресостійкість як провідні елементи життя та різних форм навчання. Актуальні проблеми права, психології та педагогіки в умовах війни: матеріали міжнародної науково-практичної онлайн-конференції. 13-14 квітня 2023 р. Білоцерковський НАУ. 207 с, С. 179-181.
8. Юрченко Л. І., **Гонтаренко Л.О.** Культурно-інтегруюча роль знакової системи мови та комунікації у визначенні соціальної політики України: міждисциплінарний глобалізаційний дискурс. *Науковий журнал Хортицької національної академії. (Серія: Педагогіка. Соціальна робота)* : наук. журн. / [редкол. : В. В. Нечипоренко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2023. Вип. 1(8). DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2023-8-20>. ([факсове видання України](#))
9. Юрченко Л. І., **Гонтаренко Л.О.** «Еволюція уявлень про відповідальність в соціально-екологічному ціннісному аспекті» / Матеріали Всеукраїнській науково-методичній конференції «Ціннісне орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції», 18 червня 2022 р., м. Суми. – С.
10. Гонтаренко Л.О. Особливості соціальної реабілітації вимушено переміщених осіб. Розвиток життєвих навичок особистості та плекання стійкості у часи воєнних викликів в Україні: матеріали XI Наук.-практ. Семінару, 14 листопада 2023 р. / за заг. ред. К. С. Волкової, О. І. Рассказової, М. В. Білозерової ; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2023. – 187 с.
11. Гонтаренко Л. Необхідність змін соціально-стратегічних комунікацій. Стратегічні комунікації у сфері забезпечення національної безпеки та оборони: проблеми, досвід, перспективи : IV міжнар. наук.-практ. конф., 27 верес. 2023 р.: тези доповідей / Міністерство оборони України, НУОУ. К.: НУОУ, 2023.

	406с. 12. Юрченко Л.І., Гонтаренко Л. Філософське осмислення феномену екологічної безпеки. Забезпечення стійкості у складних умовах: збірник матеріалів доповідей учасників міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції. (Харків – Брістоль, 8 червня 2023 р.). Харків, 2023. 288с. 13. Мацакова А.І., Гонтаренко Л.О. Необхідність мультиреабілітаційного підходу після визволення з-під окупації. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи. 26-27 жовтня 2023 року. Запоріжжя. Україна. 14. Діхтяренко Т.В., Гонтаренко Л.О. Професійно-психологічні особливості діяльності піротехніків у зоні ведення військових дій. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи. 26-27 жовтня 2023 року. Запоріжжя. Україна. 15. Юрченко Л. І., Гонтаренко Л.О. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи. 26-27 жовтня 2023 року. Запоріжжя. Україна. Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=Dm03aqAAAAAJ ORCID: 0000-0001-6993-5494
--	---

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/time-table/teacher?id=466>)

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 215. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: формування у здобувача вищої освіти системи знань основ методології психологічних та соціологічних особливостей тренінгу здобувачів вищої освіти, соціальної та психологічної реабілітації.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна, вечірня)
Статус дисципліни	вибіркова
Рік підготовки	1-й
Семестр	2-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	

- лекції (годин)	18/8
- практичні заняття (годин)	
- семінарські заняття (годин)	22/12
- лабораторні заняття (годин)	
- курсовий проект (робота) (годин)	
- інші види занять (годин)	
- самостійна робота (годин)	50
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	
- підсумковий контроль (екзамен)	екзамен

Передумови для вивчення дисципліни – ОК 7 - Наукові школи соціально-психологічної допомоги та реабілітації

Післяумови для **вивчення дисципліни** ОК 10 - Психологічна та соціальна реабілітація в системі соціально-психологічного супроводу професійних контингентів сектору безпеки та оборони, ОК 16 - Науково-виробнича практика

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми «Методологія соціально-психологічного тренінгу» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПР
231 «Соціальна робота»	
Вміти організовувати та проводити соціально-психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.	ПРН 2
Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.	ПРН 3
Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань психологічної і соціальної реабілітації, ініціювати командоутворення та координувати командну роботу	ПРН 8
Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості психологічних і соціальних послуг та управлінських рішень	ПРН 11
Застосовувати інноваційні технології і групові форми соціально-психологічної реабілітації при роботі з психотравмою в осіб, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації техногенного, природного, соціального або воєнного характеру.	ПРН 17

- формування у здобувачів вищої освіти наступних очікуваних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та спеціальні)	ЗК, СК, ФК
231 «Соціальна робота»	
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК 1.
Здатність розробляти і управляти проектами.	ЗК 2
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ЗК 3.
Здатність спілкуватися іноземною мовою.	ЗК 4
Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	ЗК 5
Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	ЗК 6.
Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	ЗК 7.
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК 8.
Навички міжособистісної взаємодії.	ЗК 9.
Здатність працювати в команді.	ЗК 10
Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи.	СК 1.
Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.	СК 2.
Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.	СК 3
Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи.	СК 4
Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.	СК 5
Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.	СК 6
Здатність до професійної рефлексії.	СК 7
Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень.	СК 8
Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефаківців.	СК 9
Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.	СК 10
Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.	СК 11
Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві	СК 13
Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи.	СК 14

Здатність до узагальнення результатів власних наукових досліджень та їх оприлюднення у формі наукових звітів (тез, статей, доповідей тощо).	СК 16
Здатність здійснювати практичну і дослідницьку діяльність щодо ефективного вирішення завдань психологічної і соціальної реабілітації професійних контингентів сектору безпеки та оборони України та постраждалого населення.	ФК 1.
Здатність будувати реабілітаційний процес із врахуванням порушень функцій організму і психіки працівників різних підрозділів сектору безпеки та оборони України та інших верст населення.	ФК 2.
Здатність застосовувати інноваційні технології і групові форми соціально-психологічної реабілітації при роботі з психотравмою в осіб, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації техногенного, природного, соціального або воєнного характеру	ФК 3

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 2. Загальні основи та складові частини соціально-психологічного тренінгу.

Тема 2.1. Основні завдання та складові соціально-психологічного тренінгу.

Тема 2.2. Фази і завдання тренінгу

Тема 2.3. Роль тренера Технології проведення.

Тема 2.4. Види соціально-психологічного тренінгу

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Денна (вечірня) форма навчання					
	Кількість годин					
	у тому числі					
	усього	лекції	семінарські (практичні) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота
2 - й семестр						
Модуль 1. Психологічний тренінг відновлення життєстійкості.						
Тема 1.1.	14	2	4		8	
Тема 1.2.	14	2	4		8	
Тема 1.3.	12	2	2		8	
Тема 1.4						
Тема 1.						

Разом за модулем 1	20	10	10		24	
Модуль 2. Соціальний тренінг відновлення життєстійкості						
Тема 2.1.	10	2	2		6	
Тема 2.2.	10	2	2		6	
Тема 2.3.	14	4	4		6	
Тема 2.4.	16	4	4		8	
Разом за модулем 2	20	8	12		26	
Разом	40	18	22		50	

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Індивідуальні та групові тренінги та їх складові	2
2	Критерії зростання за результатами тренінгу	2
3	клієнтів. Педагогічні інновації.	4
4	Основні групи тренінгу	4
	Разом	12

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань.

Модуль 1.

1. Зміст і особливості функцій соціального тренінгу.
2. Роль тренінгу у професійній діяльності соціального робітника.
3. Порівняльна характеристика рівнів здійснювання соціального тренінгу.
4. Сфери застосування соціального тренінгу.
5. Адаптація і соціалізація клієнта до тренінгової роботи.
6. Використання соціального тренінгу у підвищенні адаптованості.
7. Порівняйте проблеми жінок і чоловіків.
8. Порівняйте проблеми дітей і людей похилого віку.
9. Вплив факторів на виникнення проблем у клієнта.
10. Причини виникнення соціоекономічних факторів.

Модуль 2.

1. Соціальний тренінг і проблеми клієнта.
2. Методологічні основи розробки соціальних технологій для тренінгу.
3. Аналіз основних підходів до групування соціальних тренінгів.
4. Ефективність використання соціальних технологій тренінгу.

5. Оцінка досвіду соціально-тренінгової роботи.
6. Диференціація соціальних технологій в тренінгах.
7. Соціальні технології як алгоритм реалізації соціальних процесів під час тренінгів.
8. Компоненти тренінгової роботи.
9. Принципи ефективності тренінгів.
10. Основні ознаки відміни різних видів тренінгів.
11. Науковий супровід соціальних тренінгових проектів.
12. Оцінка ефективності конкретного соціального тренінг-проекту.
13. Роль професійного спілкування під час проведення тренінгу.
14. Спілкування з «важкими» клієнтами під час тренінгу.
15. Проблеми, які виникають при проведенні тренінгу з клієнтами.
16. Причини виникнення помилок при взаємодії.
17. Правила встановлення контакту.
18. Порівняйте проблеми клієнтів різного віку.
19. Проблеми у соціальному консультуванні з жінками.
20. Напишіть правила ефективної взаємодії консультанта і клієнта.
21. Типові помилки при взаємодії.
22. Труднощі розвитку тренінгової допомоги.
23. Специфіка становлення тренінгової роботи в Україні.
24. Причини використання тренінг-технологій у соціальній роботі.
25. Порівняйте конкретне і програмний тренінг.
26. Обґрунтуйте зв'язок тренінгу і практичної соціальної роботи.
27. Проблеми соціального тренінгу.
28. Наведіть приклад проблеми групи і обґрунтуйте вид тренінгу.
29. Порівняльна характеристика контактного і дистанційного тренінгу.
30. Відповідальність клієнта і тренера у різних видах тренінгу.
31. Ефективність підготовчого етапу.
32. Порівняйте етапи психологічного і соціального тренінгів.
33. Застосування процедур на різних етапах тренінгів.
34. Ефективність підготовчого етапу.
35. Особливості завершення тренінгу.
36. Вмінні і навички спеціаліста тренінгу.
37. Оберіть роль тренера тренінгу і обґрунтуйте вибір.
38. Використання особистих ресурсів тренера.
39. Етичні принципи проведення тренінгу.
40. Ефективні техніки проведення тренінгу.
41. Обґрунтуйте використання різноманітних технік.
42. Випадки, коли використовується соціально-психологічний тренінг.
43. Підготовка спеціаліста до проведення соціально-психологічного тренінгу.
44. Види соціально-психологічного тренінгу.
45. Специфіка соціально-психологічного тренінгу.
46. Специфіка проведення тренінгу у закладах освіти.
47. Тренінг для батьків учнів.
48. Тренінги для сучасної сім'ї.

49. Тренінг неблагополучних сімей.
50. Помилки у тренінгу сім'ї.
51. Проблеми тренінгу клієнтів «групи ризику».
52. Специфіка тренінгу цільових груп.
53. Причини залучення спеціалістів до тренінгу цільових груп.
54. Порівняльний аналіз тренінгу цільових груп і інших категорій.
55. Вимоги до тренінгу.
56. Проблеми супервізії та підвищення кваліфікації у тренінгу.
57. Попередження помилок тренінгу.
58. Тренер і нестандартні ситуації.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах**: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, модульні контрольні роботи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі **методи навчання і викладання**:

- методи навчання за джерелами набуття знань: лекція, пояснення, бесіда, обговорення матеріалу що вивчається;
- наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження);
- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається, а саме проблемний виклад та частково-пошуковий;
- робота з навчально-методичною літературою та із використанням технічних ресурсів;
- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, індивідуальні завдання, есе, реферати, доповіді, тощо.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі індивідуального опитування; виступів на семінарських заняттях, виконання індивідуальних завдань; виконання модульних контрольних робіт тощо.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції*	5	0	0
	семінарські заняття	5	4	20
	модульний контроль*	1	10	10
Разом за модуль 1				30
Модуль 2	лекції*	4	0	0
	семінарські заняття	6	4	24
	модульний контроль*	1	10	10
Разом за модуль 2				34
Разом за поточний контроль				64
II. Індивідуальна самостійна робота				6
III. Екзамен				30
Разом за всі види навчальної роботи				100

* – види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Поточний контроль

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (від 0 до 4 балів):

4 бали - завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. Граматично і стилістично без помилок оформлений звіт;

3 бали - завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

2-1 бали - завдання виконане частково, у звіті допущені незначні помилки.

0 балів - завдання не виконане або у звіті допущені значні помилки.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти, які дозволяють отримати додаткові бали:

6 балів – тему розкрито в повному обсязі, всі положення обґрунтовані, є самостійні судження;

5 бали - тему розкрито в основному, визначення та аргументація взяті з конспекту та основної навчальної літератури;

4 бали – тему розкрито не повністю, матеріал повторює положення з лекції,

приклади знайдені самостійно та інтерпретовані правильно;

3 бали – тему розкрито недостатньо та поверхнево, матеріал повторює положення лекції, приклади з лекції, розуміння недостатньо чітке;

2 бали – тему розкрито фрагментарно, приклади не наведені, або не є достатньо зрозумілими здобувачеві;

1 бал – тему розкрито фрагментарно, приклади не наведені, або не є достатньо зрозумілими здобувачеві;

0 балів – завдання, передбачене на індивідуальну самостійну роботу, здобувачем не виконане.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем з нижченаведеного переліку або індивідуальну темою погоджену з викладачем та самостійно виконати поглиблене дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: <https://zno.if.ua/?p=985>.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), вміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Модульний контроль

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульних контрольних робіт у формі есе за модулями 1 та 2.

Нарахування балів за виконання модульної контрольної роботи до 10 балів.

10-9 балів - дані відповіді на два питання із дотриманням всіх вимог до виконання;

8-7 балів - дана відповідь на одне питання із дотриманням всіх вимог до виконання та надано відповідь з помилками на друге питання;

6-5 балів - дана відповідь на одне питання із дотриманням всіх вимог до виконання;

4-3 бали - відповіді дані частково із помилками;

2 бали - відповіді дано поверхнево, що відображує тільки уявлення про знання.

1 бал - дано відповідь поверхнево на одне питання;

0 балів - відповідь відсутня.

Модульна контрольна робота є складовою контролю і здійснюється за рахунок самостійної роботи в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з двох питань. У відповіді на поставленні питання здобувачі вищої освіти повинні відобразити

володіння навчальним матеріалом, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання соціологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, проявляючи особисту позицію щодо них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Перелік питань для підготовки до модульних контрольних робіт:

Модуль 1.

Модуль 2.

1. Підготовка до тренінгу. Етапи соціального тренінгу.
2. Процедура соціального тренінгу. Стадії контактної взаємодії.
3. Підготовка до тренінгу. Правила завершення контакту.
4. Етапи соціального тренінгу.
5. Процедура соціального тренінгу. Стадії контактної взаємодії.
6. Правила завершення контакту. Тренінговий контакт.
7. Типи бесіди. Структура тренінгової ввідної бесіди.
8. Використання допоміжних засобів. Типові помилки при проведенні тренінгу
9. Статеві особливості особистості консультанта з тренінгу.
10. Види спеціалізації тренінгів. Поняття особистих ресурсів консультанта.
11. Принцип дотримання інтересів клієнта. Допоміжні засоби організації процесу тренінгу.
12. Позиційний аналіз процесу тренінгу.
13. Різноманітні техніки. «Мови тіла» та їх використання у тренінгу.
14. Прийоми одержання зворотного зв'язку.
15. Правила проведення інтерв'ю.
16. Соціально-психологічного тренінг у соціальній роботі.
17. Особливості соціально-психологічного тренінгу.
18. Мета та завдання соціально-психологічного тренінгу.
19. Психосоціальний тренінг. Модель психосоціального тренінгу.
20. Тренінг в умовах дитячого дошкільного закладу.
21. Тренінгу в умовах загальноосвітньої школи.
22. Тренінг в закладах, які забезпечують соціальну і психолого-педагогічну підтримку особливих дітей.
23. Поняття про тренінг сім'ї. Методи і форми тренінгу сім'ї.
24. Врахування особливостей розвитку сім'ї у соціальному тренінгу.
25. Тренінг проблемних сімей.
26. Діяльність соціальних служб з тренінгу.
27. Соціальні програми з розвитку тренінгового методу роботи з клієнтами.
28. Тренінгова робота індивідуальними та груповими методами.
29. Тренінгова допомога за методом «Телефону Довіри» та «гарячої лінії».
30. Тренінгова цільових груп. Принципи Тренінгової роботи з цільовими групами.
31. Зміст Тренінгового процесу в цільових групах.
32. Права та обов'язки тренера тренінгу. Організація праці тренера.

33. Взаємовідносини тренера з іншими фахівцями соціального захисту населення.
34. Документація із тренінгу.
35. Професіональні помилки тренера. Профілактика «ефекту вигорання».

Підсумковий контроль.

Здійснюється шляхом підрахунку сумарної кількості балів, отриманих разом за всі види навчальної роботи та накопичених протягом семестру, за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі **усного екзамену**, результати якого у балах від 0 до 26 входять до загального підсумкового контролю.

Кожен варіант екзаменаційного білету складається з двох питань. Відповіді на поставленні питання слухачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання соціологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, та робити висновки та надавати оцінки, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки та розв'язувати проблеми при консультуванні.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені:

23-26 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст питань;

18-22 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст поставлених питань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

12-17 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

6-11 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкритий зміст питань та завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1-5 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту питань.

Перелік питань для підготовки до екзамену:

1. Поняття «клієнта» в соціальному тренінгу.
2. Потенційні клієнти соціального тренінгу.
3. Процес подолання складних життєвих обставин - тренінг.
4. Орієнтація на потреби клієнта.
5. Соціальне виключення клієнтів.
6. Сім'я – як клієнт соціального тренінгу.

7. Особливості підходів щодо розв'язання проблем людей похилого віку.
8. Молодь та діти – як клієнти тренінгу.
9. Характеристика підходів до особистості клієнта у соціальній роботі.
10. Місце тренінгу у професійній діяльності соціального робітника.
11. Сутність і основні характеристики тренінгу.
12. Визначення терміну «соціальний тренінг».
13. Складові соціального процесу тренінгу.
14. Соціоекономічні фактори виникнення проблем.
15. Соціальна адаптація клієнта.
16. Вплив соціальної адаптації на соціалізацію клієнта.
17. Роль соціального тренінгу у регулюванні адаптивних процесів.
18. Типологія клієнтів, які звертаються допомогою з тренінгу.
19. Культурні та етнічні детермінанти процесу тренінгу.
20. Принципи дотримання інтересів клієнта.
21. Соціологічно-орієнтовані теорії надання тренінгової допомоги.
22. Психологічні теорії надання тренінгової допомоги.
23. Комплексні теорії надання тренінгової допомоги.
24. Особливості професійного спілкування у соціальному тренінгу.
25. Комунікативний потенціал консультанта.
26. Зміст, мета, засоби, функції професійного спілкування.
27. Значення невербального спілкування у соціальному тренінгу.
28. Бар'єри спілкування в процесі тренінгу.
29. Сутність і особливості взаємодії консультанта і клієнта.
30. Види взаємодії консультанта і клієнта під час тренінгу.
31. Експертна оцінка проблеми клієнта.
32. Встановлення контакту. Техніка міжособистісної ефективної взаємодії.
33. Емпатія до клієнта, її рівні і види.
34. Моделі комунікації з клієнтом.
35. Стратегія взаємодії з клієнтом у тренінгу.
36. Принципи міжособової взаємодії консультанта і клієнта у тренінгу.
37. Класифікація потреб і проблем клієнта.
38. Причини виникнення помилок при спілкуванні
39. Аспекти спілкування з клієнтами у соціальному тренінгу.
40. Основи професійного спілкування під час тренінгу.
41. Зміст і завдання, цілі соціального тренінгу.
42. Принципи тренінгової допомоги.
43. Історія служб (вітчизняних та зарубіжних) тренінгової допомоги.
44. Визначення тренінгу у соціальній роботі.
45. Взаємозв'язок тренінгу і практичної соціальної роботи.
46. Практичні моделі тренінгу і соціального робітника.
47. Форми і види тренінгової допомоги.
48. Підготовка до тренінгу.
49. Етапи соціального тренінгу.
50. Процедури соціального тренінгу на кожному етапі.

51. Визначення тренінгового контакту.
52. Структура тренінгової бесіди.
53. Правила проведення тренінг-бесіди.
54. Принцип дотримання інтересів клієнта та поваги його особистості.
55. Техніки і прийоми на початку соціального тренінгу.
56. Техніки і прийоми у середині соціального тренінгу.
57. Техніки і прийоми наприкінці соціального тренінгу.
58. Особливості завершення тренінгового контакту.
59. Суть соціально-психологічного тренінгу у соціальній роботі.
60. Модель психосоціального тренінгу.
61. Тренінг в умовах дитячого дошкільного закладу.
62. Тренінг в умовах загальноосвітньої школи.
63. Тренінг в закладах, які забезпечують соціальну і психолого-педагогічну підтримку особливих дітей.
64. Методи і форми тренінгу сім'ї.
65. Врахування особливостей розвитку сім'ї у соціальному тренінгу.
66. Тренінг проблемних сімей.
67. Моделі тренінгу сімей.
68. Діяльність соціальних служб з тренінгу.
69. Тренінг-робота індивідуальними та груповими методами.
70. Тренінг допомога за методом «Телефону Довіри» та «гарячої лінії».
71. Принципи тренінг-роботи з цільовими групами. Адресне консультування.
72. Зміст тренінгового процесу в цільових групах.
73. Права та обов'язки тренера.
74. Правовий захист тренера.
75. Професіональні помилки тренерів.
76. Практична організація тренінгового процесу.
77. Вплив професіональної діяльності на особистість консультанта. «Ефект вигорання».
78. Система цінностей тренера.
79. Модель ефективного тренера.
80. Зовнішні та вікові вимоги до тренера.
81. Застосування допоміжних методичних засобів у тренінгу.
82. Організація індивідуальної роботи тренера.
83. Планування та ведення документації у тренінгу.
84. Ефективність соціального тренінгу.
85. Причини недостатньої результативності тренінгу.
86. Взаємовідносини тренера і клієнта.
87. Порівняння психологічного і соціального тренінгу.
88. Особистість тренера. Якості, які необхідні до тренінгу.

Політика викладання навчальної дисципліни

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента): відвідування занять є обов'язковим компонентом в системі вивчення

курсу, набуття загальних та фахових компетентностей (відвідування лекцій та практичних занять). За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань можуть бути трансформовані в систему дистанційного або суміжного навчання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) здобувач має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни. Роботи, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел у проектних завданнях. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

1. Постанова про соціально-психологічну допомогу. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/824-2019-%D0%BF#Text>

2. Регіональний психологічний проект «завжди поруч»: кращі практики. https://drive.google.com/file/d/1_PlkzRJlvO5L3qseC3ffJAaEHD19crPt/view?usp=sharing

3. Матеріали для використання в роботі під час воєнних дій. Електронний ресурс: <https://imzo.gov.ua/psychologichnyj-suprovid-ta-sotsialno-pedahohichna-robota/materialy-dlia-vykorystannia-v-roboti-pid-chas-voiennykh-diy/>

4. Теорія і методи соціальної роботи. Лукашевич М. П., Мигович І. І. Навч. посіб. — 2-ге вид., доп. і випр. — К.: МАУП, 2003. — 168 с.

5. Лукіна Т. О., Чайка Л. В. Оцінювання ефективності професійного навчання. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. 2010. Вип. 1. С. 21–28.

6. Трубавіна І. М., Каплун С. О. Комплекс умов застосування тренінгу як форми організації навчання студентів закладів вищої освіти України. Problèmes et perspectives d'introduction de la recherche scientifique innovante: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» : avec des matériaux de la conférence scientifique et pratique

internationale, Bruxelles, 29 novembre 2019. Bruxelles : Plateforme scientifique européenne, 2019. Vol. 5. P. 21– 23.

7. Кулик І. В. Основи консультування: методичні рекомендації. Івано-Франківськ: НАІР. 2018. 91 с.

8. Горішна Н. М. Консультування як метод соціальної роботи у сфері протидії торгівлі людьми. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2015. Вип. 37. С. 34-37.

9. Державний стандарт консультування, затверджений Міністерством соціальної політики України 2013 року. URL:http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/article?art_id=153555&cat_id=102036.

10. Консультування у різних сферах професійної діяльності. URL: https://pidru4niki.com/78048/psihologiya/konsultuvannya_riznih_sferah_profesiynoyi_diyalnosti

11. Кулик І. В. Соціальне та психологічне консультування як складові професійної діяльності в галузі соціальної роботи. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream.pdf>

12. Основи психологічного консультування (лекційний курс): навч.- метод. посіб. для студ. спец. «Практична психологія» / уклад. Б.А. Якимчук, І.П. Якимчук. Умань: ПП Жовтий О.О., 2013. 204 с.

13. Харченко С. Я., Краснова Н. П., Юрків Я. І. Соціальнопедагогічне консультування : наук.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. 403 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>
2. Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>
3. Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>
4. Наукова бібліотека Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова: <http://hklib.npu.edu.ua/>

Розробник: доцент кафедри
Психологія діяльності в
Особливих умовах

Людмила ГОНТАРЕНКО